

громадянська активність є лише імітацією дій громадськості. Як правило, акції протестів проводяться з метою привернути увагу росіян до можливості вирішувати будь які проблеми на центральному рівні влади. Тим самим, ми є очевидцями остаточного закріплення в політичній системі сучасної Росії моделі жорсткого авторитарного політичного режиму.

Література

1. Ожидания в 2018-м году Левада-Цент [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.levada.ru/2018/01/26/ozhidaniya-v-2018-m-godu-2>.
2. Опрос Фонда «Общественное мнение» показал ожидания россиян на 2018 год [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rsute.ru/476666-opros-fonda-obshhestvennoe-mnenie-pokazal-ozhidaniya-rossiyan-na-2018-god.html>.
3. Трудовые протесты в первой половине 2017 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://trudprava.ru/index.php?option=com_k2&view=item&id=1900:1900&Itemid=796&tmpl=component&print=1.
4. Доклад о состоянии гражданского общества в Российской Федерации за 2017 год. – М.: Общественная палата Российской Федерации, 2017. – 100 с.

Дяченко Валерія Романівна,
студентка 1 курсу
юридичного факультету

Науковий керівник –
доцент кафедри філософії та
політології факультету
економіко-правової безпеки,
кандидат філософських наук, доцент

Стояцька Г.М.

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО: ІСТОРІЯ ТА СЧАСТІТЬ

Громадянське суспільство – це система недержавних організацій, які репрезентують свободу та інтереси громадян і є невід’ємним елементом демократичної держави. Так в Україні, на відміну від Європи, процес розвитку та становлення громадянського суспільства затягнувся на довгі роки. Формування почалося ще під час становлення Незалежної України та було навіть продеклароване в Декларації про державний суверенітет України [1]. Створення громадянського суспільства стало ціллю багатьох політичних партій, проте інтерес почав зосереджуватися не на людині, а на владі.

Одна з основних характеристик громадянського суспільства – незалежність від держави або бізнесу. На жаль, в Україні, ці ознаки не

відіграють головну роль, тому існують проблеми, що призупиняють повну діяльність громадянських організацій.

Стійкі стереотипи, система цінностей, утворених тоталітарним режимом, утиски зі сторони олігархічних кіл, засоби масової інформації, які займають не останнє місце в житті громадян (адже інформуючи про різні події в політиці або державі, вони впливають як на колективне формування поглядів, так і на кожного окремо) – все це впливає на функціонування громадянського суспільства. Починається маніпулювання фактами та нав'язування неправдивої або недостовірної інформації, як наслідок – недостатній рівень довіри поміж громадян. Згодом це зумовлює недостатню участь населення в громадських організаціях, тоді як саме їх активність впливає на розвиток громадянського суспільства. Недовіра зумовлена корумпованістю, неспроможністю здійснення повноти влади народу, затвердженої у Конституції України [2]. Громадянське суспільство не утворюється саме по собі, його потрібно послідовно і систематично стимулювати. Це складний механізм, який потребує як розвитку кожної особистості, так і соціуму в цілому. Але не дивлячись на всі труднощі, існують різноманітні підходи вирішення даних перепон.

Насамперед треба почати з підвищення політичної культури населення, тому що політика є найголовнішим фактором, який сприятиме вирішенню проблем громадянського суспільства. Оскільки частина населення бачить у державі корумповану силу та не довіряє державній владі, громадяни повинні почати активно приймати участь в управлінні державними і суспільними справами та мати можливість вільного вибору такої моделі суспільних відносин, яку обирає більшість.

Громадянське суспільство буде існувати та розвиватися за умов, що громадяни будуть мати високий рівень соціального, інтелектуального, психологічного розвитку та переоцінять цінності як на рівні індивідуальної, так і суспільної свідомості. Культурне багатство суспільної свідомості – це значна стадія у вирішенні проблеми. Подолавши соціальну пасивність та досягнувши піднесення рівня суспільної свідомості, можна досягнути розвитку різних форм самоврядування громадян – формування справжніх інститутів громадянського суспільства.

Провідну роль у подоланні проблем громадянського суспільства грає те, що окрему людину, її права і свободи визнано найвищою цінністю і за загально визнаним правилом вони пріоритетні стосовно загальних або державних інтересів, тому посилення ролі органів державної влади в наведенні порядку є необхідністю для забезпеченні прав та свобод особистості. Однак, головною умовою для подолання наявних проблем громадянського суспільства є якість особистості кожного громадянина у громадянській активності, яка включає в себе показники громадянської позиції та виступає головним стрижнем, який визначає цінність і цілісність особистості. У громадянському суспільству, кожен реалізує власні інтереси

та знаходить індивідуальні форми взаємозв'язку з іншими суб'єктами.

Можна сказати, що суспільство – це цілісний організм, частини якого, взаємодіючи одна з одною, впливають на функціонування цілого. Завдяки теоріям провідних мислителів-просвітників, таких як Монтеск'є, Руссо, Локк, Лейбніц (який першим ввів термін «громадянське суспільство»), Гоббс громадянське суспільство в наш час має право існувати і має велику значущість в житті населення. Вони першими впроваджують необхідність розрізнення і усвідомлення відмінностей між громадянським суспільством і державою. На думку Монтеск'є «Держава не спить за громадян: вона діє і вони спокійні» [9, с. 667]. Мета філософсько-правового вчення Монтеск'є забезпечити можливість безпеки громадян від свавілля та зловживань влади, а також забезпечити політичну свободу громадян у державі. Філософ-просвітник зазначав, що громадянське суспільство не може існувати без уряду. У праці «Міркування про походження і засади нерівності поміж людей» розрізняючи такі поняття як «громадянське суспільство» і «державу» Руссо наголошує, що громадянське суспільство виникло внаслідок формування приватної власності, а держава витворена з нього на підставі суспільного договору [11, с. 136].

Не залишається байдужим до проблем громадянського суспільства і Дж.Локк, якого ще прозвали «батьком лібералізму». Він писав, що «суспільство – втілення єдиного договору, укладеного чи такого, що має бути укладеним між індивідами, які входять у державу чи створюють її» [10, с. 428]. На думку Локка мета громадянського суспільства полягає в тому, аби уникати та відшкодовувати ті незручності природного стану, які неминуче виникають від того, що кожна людина є суддею у своїй справі. «Людина-розумна істота, що усвідомлює самостійно необхідність установи держави для досягнення спільних благ» [11, с.145]. І саме покликання держави захищати особисту свободу і власність, що здобуті працею людей; право протистояти уряду, коли спрямування йде на тиранію та узурпацію, адже громадянська ідея вище, ніж ідея державна. Гоббс, вважаючи суспільство великим цілим тілом, наголошував, що це – тіло штучне, складне для подолання природної роздрібненості на окремих індивідів «боротьби всіх проти всіх» Людська поведінка на його думку мотивується особистою корисливістю, то суспільство слід розглядати як засіб її задоволення. Звідси і твердження про суспільствл як «штучне» утворення [10, с.429]. Заради уникнення загроз люди змушені були перейти з природного стану на громадянський, який давав можливість врегулювання законами невпорядкованих відносин.

Існує багато теорій щодо громадянського суспільства, залежності чи незалежності від держави, проте перш за все таке суспільство повинне виражати волю та зацікавленість самих громадян. Суспільство – найвища ступінь розвитку живих систем, головним елементом його є люди, різні форми їх діяльності і відносин, насамперед праця, потреби споживання,

спілкування, а також наявність і функціонування соціальних інститутів, організацій та ін. Громадянське суспільство неможливо без держави, а держава не може повноцінно існувати без громадянського суспільства. Вони повинні існувати і розвиватися разом, а не всупереч одне одному. Саме їх зв'язок і взаємодія в майбутньому зможуть досягти високих результатів у партнерських відносинах. Держава зможе досягти повного функціонування демократії лише завдяки функціонуванню у контексті розвиненого громадянського суспільства.

Література

1. Декларація про суверенітет України від 16 липня 1990 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/55-12>.
2. Конституція України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
3. Лотюк О.С «Конституційно – правові основи розвитку та функціонування громадянського суспільства в Україні»: монограф.; за ред. В. Л. Федоренка / О. С. Лотюк. К.: Видавництво Ліра. К, 2016. 336 с.
4. М. Калініченко «Влада громадянського суспільства»: Монографія. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 200 с.
5. Бойчук М.А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії: Монографія / М.А. Бойчук. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007.
6. Гурицька М.С. Громадянське суспільство: теорія і практика. // Вісник Сев, ДТУ. Вип. 91. Політологія. Зб. наук., пр. Севастополь: Вид-во Сев. НТУ, 2008.
7. Барков В., Розова Т. Громадянське суспільство в Україні: проблеми та їхнє вирішення // Вибори та демократія. 2006. №3. С.20-27.
8. «Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку» За редакцією професора М. П. Требіна. Харків «Право». 2013.
9. А.Г Спиркин «Філософія Гардарики» Підручник.-2.вид.,випр., доп.-К.,2006., 736 с. Затверджено Міністерством освіти і науки України як підручник для студентів вищих навчальних закладів.
10. Є.М. Причепій, А.М Черній, Л.А Чекаль «Філософія» Підручник. Київ: Академвидав, 2008. 592 с.
11. Дніпропетровський державний університет Внутрішніх Справ «Онтологія, Аксиологія, Антропологія, Гносеологічні філософсько-правових вчень» : навчальний посібник / [Кузьменко В.В, Наливайко Л.Р, Обушенко О.М та інші]; за заг. ред. д.ф.н., проф. В.В Кузьменко. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра, 2015. 292 с.